

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Gondolatok a felszámoló díjazásáról

Szerző:

dr. Liget Levente

Kézirat lezárva:

2019. június 14.

„A felszámoló díjazása már eddig is eléggé bonyolult volt, 2009-ben - véleményem szerint - még zavarosabbá vált.”

Csóke Andrea

Nagykommentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

“Én azért választottam a jogot, mert soha többet nem akarok matematikával foglalkozni”

ismeretlen szerző

internet

I. Bevezető

A felszámolói díj számítása saját tapasztalatom, és a felszámolói visszajelzések szerint törvényszékenként eltérő. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény ezzel kapcsolatos szabályai nehézkesnek tűnnek, sűrűn változnak, illetve néhol a magyar nyelvet szükségképpen jól bíró jogalkalmazóknak is feladják a leckét. Dolgozatomban a 2017. július 1. napjával hatályba lépett módosításokra is figyelemmel arra kívánok kísérletet tenni, hogy a felszámolással foglalkozó jogászok, felszámolók segítségével felvázoljak egy egységes díjszámítási rendszert. A felvázolt díjszámítási rendszer - a bírói gyakorlat széthúzása miatt - a normaszövegből következik, az eseti döntésekkel nem alátámasztható, véleményem szerint azonban logikus, a jogszabály nyelvtani értelmezéséből következik. A számításoknál egész forintra kerekítettem.

II. A „legegyszerűbb eset”

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 59. § (1) bekezdése szerint a felszámoló díjának összege a felszámolás során az eladott vagyontárgyak bevétele és a befolyt - a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett - követelések pénzbevétele együttes összegének 5%-a (ha a felszámolási eljárást a csődeljárás megszüntetésével egyidejűleg rendelték el, akkor 3%-a), de legalább 300 000 forint.

Vagyis ha a felszámoló pl.: 8 000 000 Ft vételárért értékesítette az adós vagyontárgyait, akkor az 5%-os díjának összege 400 000 Ft. De ezt a díjat meg is kapja a felszámoló? Ez a díj tartalmazza az általános forgalmi adót? Milyen forrásból és ki fogja kifizetni a díjat?

A Cstv. 59. §-a és 60. §-a az alábbiak szerint meghatározza a díjszámítás rendszerét.

A Cstv. 59. § (1) bekezdés szerinti díj az ún. megállapítható díj, jelen esetben ez 400 000 Ft. Arra a kérdésre, hogy ez az összeg tartalmaz-e áfát, a bekezdés utolsó mondata adja meg a választ.¹

A Cstv. 59. § (2) és (3) bekezdése tartalmazza a díj kiegészítésének és a díjból való befizetésnek a szabályait. Leegyszerűsítve kijelenthető, hogy a felszámolási eljárás általános szabályok szerinti befejezésénél - amennyiben csak értékesítésből vagy követelésbehajtásból származó bevétel keletkezett - a jogalkotó szándéka az, hogy a felszámolót ténylegesen a befolyt összeg 4%-a illesse meg. Ezt a díjat nevezhetjük - a nagykommentár után - a felszámolót ténylegesen megillető díjnak.

A fenti tétel igazolására több fogalmat és kérdést kell tisztáznunk, mindenek előtt azt, hogy a felszámolót ténylegesen megillető díjat miből kell kifizetni?

A Cstv. 60. § (4) bekezdése szerint a felszámolónak az 59. § (1) bekezdése szerint megállapított díját² - megnövelve az általános forgalmi adó fizetéséhez szükséges arányos összeggel - elsősorban a Gazdasági Hivatal által kezelt elkülönített számlán rendelkezésre álló összegből kell megfizetni. Ha az elkülönített számlán a díj megfizetésére szolgáló összeg kevesebb, mint az 59. § (1) bekezdése alapján megállapítható díj, a felszámoló a különbözetet felszámolási költségként [57. § (2) bek. g) pont] érvényesítheti, kiegészítve az általános forgalmi adó fizetéséhez szükséges arányos összeggel.

¹ Az e §-ban meghatározott felszámolói díjak a díjat terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazzák.

² A Cstv. maga is megállapított díjnak nevezi az 59. § (1) bekezdés szerinti díjat.

A felszámolói díj fedezete/forrása főszabályként tehát az adott törvényszék gazdasági hivatalának letéti számláján rendelkezésre álló, a hitelezők által befizetett regisztrációs díjak összege.³ (Ahogyan azt majd később látni fogjuk, amennyiben az eljárás alatt zálogjogos értékesítésre került sor, úgy az ott elkülönített 3%-os díjelőleg képezi a felszámolói díj részbeni fedezetét.) Ha pedig ezek a forrás sem elegendő a díj kifizetésére, a felszámoló díjigényét az adós vagyonával szemben érvényesítheti a Cstv. 60. § (4) bekezdésének utolsó mondata szerint.

Itt tartom fontosnak kiemelni, hogy a díjat megfizetni kell, mely pénzeszközzel történő rendezést jelent, és álláspontom szerint nem lehetséges azt más vagyontárgy (ingó, ingatlan, követelés) átadásával kielégíteni, különös tekintettel a Cstv. 59. § (2) és (3) bekezdésére.

Ki kell hangsúlyoznunk továbbá, hogy a a fenti rendelkezés szerint a felszámolót megillető díjat áfával növelten kell megfizetni.

1. A díj kiegészítése

De mi történik akkor, ha a regisztrációs díjak összege - a fenti példában szereplő számokat figyelembe véve - pl.: csak 100 000 Ft, és a felszámolás végén - amikor esedékessé válik a díj megállapítása és kifizetése - az adós pénzeszközei elfogytak?

Ebben az esetben kell alkalmaznunk a Cstv. 59. § (3) bekezdésében előírt rendelkezést, miszerint ha a felszámoló általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díja nem éri el a 4%-ot, a bíróság a végzés jogerőre emelkedését követően értesíti a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalát, megjelölve a felszámoló nevét, székhelyét és a részére megállapított összeget, amely a ténylegesen befolyt díj és a 4% közötti különbözet összege. Ha az (1) bekezdésben meghatározott díj - ide nem értve az egyszerűsített felszámolási eljárásokat - a 300 000 forintot nem éri el, a Gazdasági Hivatal a felszámoló általános forgalmi adót nem tartalmazó ténylegesen kifizethető díját 300 000 forintra egészíti ki.

³ A regisztrációs díjat az eljárásba bejelentkező hitelezők fizetik meg, összege a követelésük 5%-a (min. 5000, max. 200 000 Ft), a befizetés a hitelezővé válás feltétele.

A jogalkotó tehát annak a vizsgálatát várja el a jogalkalmazótól, hogy a felszámoló általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díja eléri-e a (követelésbehajtásból és értékesítésből befolyt) bevétel 4%-át. Mit jelent a felszámoló általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díja kifejezés?

Ennek a lényeges kérdésnek a megválaszolására vissza kell térnünk a Cstv. 60. § (4) bekezdésében előírt azon szabályra, hogy a díjat 1) áfával növetlen és 2) a regisztrációs díjakból kell megfizetni. Megfordítva a kérdést, azt kell megvizsgálunk, hogy a rendelkezésre álló pénzeszközből mekkora összegű nettó díjat tudunk kifizetni. Tudjuk azonban, hogy a díjat áfával növelten kell kifizetni, így a letéti számlán szereplő díjnak nem csak a nettó díjra, hanem az azt terhelő áfára is fedezetet kell nyújtani. Vagyis ha a regisztrációs díjakat elosztjuk 1,27-tel, megkapjuk, hogy mekkora az a nettó (általános forgalmi adót nem tartalmazó) összeg, amit díjként ki lehet fizetni. Ha a letéti számlán 100 000 Ft található, akkor abból kerekítve 78 740 Ft összegű nettó díjat lehet kifizetni.

Ha a letéti számlán kívül az adós a felszámolási eljárás befejezésekor szabad pénzeszközzel is rendelkezik, akkor ezt az összeget szintén a díj kifizetésére lehet fordítani a Cstv. 60. § (4) bekezdésének utolsó mondata szerint, így itt is el kell végezni a „nettósítást”, vagyis ezt az összeget is el kell osztani 1,27-tel. Legyen az adós bankszámláján 250 000 Ft, ennek a nettója 196 850 Ft. Vagyis a két forrásból - letéti számlán és az adós bankszámláján lévő összegből - összesen nettó 275 590 Ft-ot lehet kifizetni. (Ha ellenőrzésképpen a fenti összeget megnöveljük az áfával, akkor 349 999,3 Ft-ot kapunk, a kerekítési különbözettel ez a letéti számla és a bankszámla egyenlege.)

A fenti számítással megállapítottuk, hogy a felszámoló általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díja 275 590 Ft, vagyis nem éri el az értékesítés bevételének 4%-át, ami 320 000 Ft.

A Cstv. 59. § (3) bekezdése szerint a törvényszék a záróvégzés megküldésével értesíti a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalát, megjelölve a különbözet összegét. A Cstv. 59. § (4) bekezdése szerint a

Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala a különbözetet kiutalja - megnövelve az általános forgalmi adó fizetéséhez szükséges, a díjkiegészítéssel arányos összeggel.

Vagyis a különbözetet - amely a fenti példánkban 44 410 Ft - és ennek áfáját - $44\,410 * 0,27 = 11\,991$ - a Gazdasági Hivatal fogja kifizetni a felszámoló részére.

A felszámolót ténylegesen megillető - áfával növelt - díj fedezete tehát

- a letéti számlán lévő teljes összeg 100 000 Ft
- az adós bankszámláján lévő 250 000 Ft és
- a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által kifizetett díjkiegészítés 56 401 Ft összegben.

A bruttó díj összege 406 401 Ft, mely megegyezik a befolyt bevétel 4% + áfa összegével ($320\,000 * 1,27$).

Amennyiben az értékesítés bevételéből számított 5% nem éri el a 300 000 Ft-ot, úgy a felszámoló Cstv. 59. § (1) bekezdése alapján megállapítható díja 300 000 Ft lesz, és kifizetésére áfával növelten összesen 381 000 Ft összegben kerül sor.

2. Befizetés a díjból

A következő esetkörben azt a kérdést kell feltennünk, hogy mi történik akkor, ha a regisztrációs díjak összege, vagy az adós szabad pénzeszköze lehetővé tenné a(z 5%-os) megállapítható felszámolói díj teljes összegben történő kifizetését?

Az érthetőség kedvéért vegyük először a főszabályt górcső alá.

A Cstv. 59. § (2) bekezdésének első tagmondata szerint ha a felszámoló részére az általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj a felszámolás során az eladott vagyontárgyak

bevétele összegének 4%-át meghaladja, a díjból a 4%-ot meghaladó részt be kell fizetni a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által vezetett díjkiegészítési számlára.

A fenti szabály egyszerűnek tűnhet az előzmények ismeretében, már tudjuk, hogy mit jelent a felszámoló részére az általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj, így ha a fenti példánál maradva 8 000 000 Ft-os bevétel keletkezett a felszámolás során, és a letéti számlára befizetett regisztrációs díjak összege 900 000 Ft, akkor ki tudjuk számolni, hogy a bevétel 4%-át (jelen esetben 320 000 Ft-ot) meghaladja az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj, melynek összege $900\,000/1,27=708\,661$ Ft.

A főszabály után vizsgáljuk meg a Cstv. 59. § (2) bekezdés első mondatának második felét. „...be kell fizetni a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által vezetett díjkiegészítési számlára, **feltéve, hogy a díj (1) bekezdésben díj a 300 000 forintot meghaladja, de a 400 000 forintot nem éri el, akkor csak a 300 000 forint feletti összeget kell befizetni a díjkiegészítési számlára.**”

Itt látjuk a bevezetőben jelzett nyelvi örületet. Ha megpróbáljuk megfejteni a vastagon szedett részt, azonnal elkezdhetünk jogszabály-szerkesztési hibára gyanakodni, mely gyanúkat a jogszabály korábbi időállapota hamar alá is támasztja. A 2009. augusztus 31-i állapot szerint a jogszabály szövege a következő: „Ha a felszámoló részére az általános forgalmi adót nem tartalmazó ténylegesen kifizethető díj a 4%-ot meghaladja, a díjból a 4%-ot meghaladó részt be kell fizetni a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala által vezetett díjkiegészítési számlára, feltéve, hogy a díj (1) bekezdésben foglalt összege a 100 000 Ft-ot meghaladja. Ha az (1) bekezdésben foglalt díj a 100 000 Ft-ot meghaladja, de a 125 000 Ft-ot nem éri el, akkor csak a 100 000 Ft feletti összeget kell befizetni a díjkiegészítési számlára. Az adós felszámolás alatti tevékenysége esetén - ha az általános forgalmi adót nem tartalmazó ténylegesen kifizethető díj az 1%-ot meghaladja - az 1%-ot meghaladó részt kell befizetni a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala által vezetett díjkiegészítési számlára.”

Vagyis a 4%-os szabályt eleve a minimumösszeg feletti díjakra rendelte alkalmazni a jogalkotó azzal, hogy a 100 000 - 125 000 Ft-os sávban a 100 000 Ft feletti összeget kell befizetni a díjkiegészítési számlára.

2009. szeptember 1. napjától emelte fel a jogalkotó a felszámoló minimumdíját, és valószínűleg a szövegszerkesztő számlájára írandó, hogy a módosítás nyelvtanilag és logikailag is értelmetlen szövegre vezetett.

A történeti értelmezést alapul véve a vastagot szedett szöveg helyesen a következő:

Ha a felszámoló részére az általános forgalmi adót nem tartalmazó ténylegesen kifizethető díj a 4%-ot meghaladja, a díjból a 4%-ot meghaladó részt be kell fizetni a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala által vezetett díjkiegészítési számlára, feltéve, hogy a díj (1) bekezdésben foglalt összege a 300 000 Ft-ot meghaladja. Ha az (1) bekezdésben foglalt díj a 300 000 Ft-ot meghaladja, de a 400 000 Ft-ot nem éri el, akkor csak a 300 000 Ft feletti összeget kell befizetni a díjkiegészítési számlára.

Vagyis, ha a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti díj a 300 000 Ft-ot meghaladja, de a 400 000 Ft-ot nem éri el (és természetesen a kifizethető díj meghaladja a 4%-ot), akkor a teljes 300 000 Ft feletti összeget be kell fizetni.

Fontos kiemelni, hogy a 4%-os szabály alkalmazásánál nettó összeget csak nettó összeggel szabad összehasonlítani. A befizetés nem az 59. § (1) bekezdése szerint megállapított (alapesetben 5%-os) díjból, hanem az áfát nem tartalmazó, kifizethető díjból történik.⁵ Előfordult, hogy a felszámoló az áfával megnövelt összegű 5%-os díj megállapítását és kiutalását kérte, és ezután tett javaslatot a befizetésre. A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának befizetendő összeg áfát nem tartalmazhat.

A fentiek figyelembevételével tehát az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj, melynek összege $900\,000 / 1,27 = 708\,661$ Ft, meghaladja a 320 000 Ft-ot, a teljes 5%-os díj (400 000 Ft) kifizethető lenne, így a különbözetet - azaz 80 000 Ft-ot be kell fizetni a díjkiegészítési számlára. (Ebben a példában a megállapítható díj eléri a 400 000 Ft-ot, így nem a 300 000 Ft feletti teljes összeget kell befizetni.)

Fontos hangsúlyozni, hogy a Cstv. 59. § (2) bekezdésének alkalmazásával befizetési kötelezettség csak a felszámolási eljárás végén, a díj megállapításával egyidejűleg keletkezik. Nem helyes az a gyakorlat, mely

⁵ A különbözet meghatározásánál természetesen a megállapítható díjból indulunk ki, maximum 1%-ot kell a díjkiegészítési számlára utalni.

az értékesítés után a befolyt bevételből automatikusan elkülönít 1%-nyi részt és ezen összegnek a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére történő átutalásra tesz javaslatot.

Előfordulhat az az eset is, amikor a megállapított 5%-os és az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj különbözete kevesebb lesz, mint 1%, ilyenkor értelemszerűen csak a különbözet befizetésére kerülhet sor. (8 000 000 Ft bevétel, 5%: 400 000 Ft, áfát nem tartalmazó, kifizethető összeg 340 000 Ft, a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére utalandó összeg 20 000 Ft.)

3. A 4%-os szabály célja, a kiegészítések forrása

A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosításáról szóló 1997. évi XXVII. törvény 1997. augusztus 6. napjától teljesen új alapokra helyezte a felszámolók díjazásának szabályozását. A törvény indokolása a következő.

„Szakítva azzal a jelenlegi rendszerrel, amely semmiféle biztosítékot nem nyújt arra az esetre, ha a felszámolási vagyon nem elég még a felszámolók díjazására sem, számos olyan biztosítékot épít be a szabályozásba, amely garanciát jelent arra, hogy felszámolók hozzájussanak az őket megillető díjhoz.

A felszámoló díjának legkisebb összege 100 ezer forint akkor is, ha egyébként a számított díj nem éri el ezt az összeget.

A Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatala által kezelt díjkiegészítési elkülönített számláról kell biztosítani a különbözetet. A felszámoló részére ténylegesen kifizethető díj a felszámolás során eladott vagyontárgyak árbevétele és a befolyt követelések pénzbevétele együttes összegének 4%-a, illetve az adósnak a felszámolás alatti tevékenységéből eredő árbevétel 1%-a.”

A kiegészítés intézményét azon jogalkotói tapasztalat hívta életre, miszerint a felszámolások jelentős részében a hitelezők által befizetett regisztrációs díjak oly csekély összegűek, illetve az adós olyannyira vagyontalan, hogy a felszámoló díjára nincsen fedezet.

A kiegészítés bevezetésével egyidejűleg azonban a jogalkotónak gondoskodnia kellett a forrás biztosításáról is, ezt szolgálja az a szabály, hogy azokban az esetekben, amikor a főszabályként 5%-os díjnak több mint 4/5 része kifizethető, az e feletti részt az állam elvonja, és ezen elvonásokból fizeti a díjkiegészítést azon eljárásokban, ahol a díjfedezet nem éri el a díj 4/5 részét.

A „legegyszerűbb eset” vizsgálata után fűszerezzük meg a kérdést a zálogjoggal terhelt dolgok értékesítése után számított díjelőleg kérdésével.

III. A Cstv. 49/D. §-a szerinti díjelőleg

1. Hány díj van?

A felszámoló díjazásánál felmerülő első kérdés az, hogy hány felszámolói díjat szabályoz a törvény, van-e külön a zálogjogos értékesítések után a Cstv. 49/D. § szerint járó és külön az eljárás befejezésekor az egyéb értékesítések után számítandó díj?

Az ún. rendes zárónál, befejezésnél (vagyis amikor nem az egyszerűsített szabályok szerint történik az eljárás befejezése és az adós megszüntetése) a szabály borzasztó egyszerűnek tűnik, az értékesítés bevételeinek 5%-a (és ha volt a felszámolás alatt tevékenységfolytatás, még ehhez jön hozzá a bevétel 2%-a), minimum 300 000 Ft. Ezt az egyszerű szabályt látszik felborítani az az álláspont, amely szerint a zálogjogos értékesítések után külön díjat kell felszámítani.

A Cstv. 49/D. § (1) bekezdés f) pontja és a (2) bekezdése szerint a felszámoló a zálogtárgy értékesítése során befolyt vételárból levonhatja a nettó vételár - illetve a követelés behajtásából származó bevétel - 7,5%-ának megfelelő összeget, mely összegből 3%-nak megfelelő összegű felszámolói **díjelőleget** és ezt a díjelőleget terhelő általános forgalmi adó megfizetéséhez szükséges összeget veheti fel, 2%-ot pedig haladéktalanul a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére utal át. A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala az átutalt összeget elkülönítetten kezeli, és az 59. § (5) bekezdése szerinti kifizetésekre használja fel.

A fenti kérdésnek különösen a 2017. július 1-i módosítás előtt volt létjogosultsága, azonban ha megvizsgáljuk a hatályos szabályozást, álláspontom szerint viszonylag egyértelmű választ kapunk.

A Cstv. 59. § (1) bekezdése szerint a felszámoló díjának összege a felszámolás során az eladott vagyontárgyak bevétele és a befolyt - a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett - követelések pénzbevétele együttes összegének 5%-a (ha a felszámolási eljárást a csődeljárás megszüntetésével egyidejűleg rendelték el, akkor 3%-a), de legalább 300 000 forint. Az adós felszámolás alatti tevékenysége esetén az ebből eredő bevétel 2%-a vehető díjként figyelembe. A bíróság ettől a mértéktől különösen bonyolult ügyben eltérhet, és a felszámoló díját ennél magasabb összegben állapíthatja meg. Az egyszerűsített felszámolási eljárásban a felszámoló díja 300 000 forint, továbbá a felszámolás során eladott vagyontárgyak bevétele és a befolyt - a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett - követelések pénzbevétele együttes összegének 1%-a, ezen felül a 49/A. § (5) bekezdés, 49/B. § (7) bekezdés és a 49/D. § (2) bekezdésben szabályozott értékesítések esetén az ott meghatározott módon kiszámított összeg. Egyezség esetén a felszámoló díja az egyezség körébe tartozó, a számviteli jogszabályok szerinti felosztható vagyon értékének [42. §] 5%-a, de legalább 300 000 forint. Ha a felosztható vagyon mértéke több mint 1 000 000 000 forint, akkor a felszámolói díjat a bíróság ennél alacsonyabb mértékben, a felszámoló által elvégzett tevékenység és munkateher figyelembevételével állapítja meg. Az e §-ban meghatározott felszámolói díjak a díjat terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazzák. A felszámoló 27/A. § és 39. § szerinti felmentése esetén díjazását az általa végzett tevékenységre tekintettel és a működése alatt az adóshoz befolyt bevételek arányában kell megállapítani.

Ha megfigyeljük a jogalkotó szóhasználatát, rögtön nyomós érvet találunk a díj egységessége mellett. A Cstv. 49/D. § (2) bekezdése ugyanis a bevétel 3%-ának megfelelő összeget felszámolói díjelőlegként nevesíti (2017. július 1. napja előtt felszámolói díjként szerepelt a törvényben), és így előlegként ezen összeg szükségképpen a díjnak, mégpedig az egységes díjnak a része. (Ellenérvként azonban rögtön fel is hozhatjuk a 39/2009. (IX. 3.) IRM rendeletet, melyben a jogalkotó kifejezetten díjnak nevezi a zálogjogos értékesítés bevételeiből levont összeget.)

De hogyan kell a fentieket alkalmazni a gyakorlatban? Ha csak zálogjogos értékesítés volt a felszámolási eljárásban, akkor is „csak” az 5%-os díjat kell megállapítani a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerint?

Álláspontom szerint a kérdésre egyértelmű igen a válasz, melyet alátámaszt az **egyszerűsített** felszámolási eljárásban megállapítandó „új” díjszámítás is. Ebben az esetben a díj három részből áll össze: az első a jogalkotó által meghatározott fix díjrészlet 300 000 Ft összegben, a második az értékesítések bevételének 1%-a, a harmadik a zálogjogos értékesítések után kiszámított díjelőleg. A három rész egyszerű összeadásával kapjuk meg a felszámoló díját. Ha egyszerűsített befejezésnél zálogjogos értékesítésre került sor, és az ebből származó díjelőleget hozzá kell adni a felszámolói minimumdíjhoz, akkor a rendes befejezésnél sem lehet díjelőleget önálló, külön díjként kezelni. Vagyis valamennyi értékesítés - ideértve a zálogjogos értékesítést - bevételének 5%-a lesz a felszámoló díja.

Másrészt nem magyarázható az a helyzet, amikor csak zálogjogos értékesítésből származó bevétel van, amely után - ha külön díjszámítást alkalmazunk - 3%-os díj illeti meg a felszámolót, míg ha az értékesített vagyontárgyat nem terhelte volna zálogjog (vagy végrehajtási jog) úgy 4% illetné meg. Miért oka lenne a jogalkotónak, hogy a felszámoló díját kisebb mértékben állapítsa meg?

2. A 3%-os díjelőleg, mint a felszámolói díj részbeni fedezete

Amennyiben a zálogjogos dolog értékesítéséből származó vételár beszámít a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti díj alapjába, úgy a felszámoló által, a felszámolási eljárás befejezése előtt felvett díjelőleg is be kell hogy számíton⁶ a díj kifizetésére rendelkezésre álló összegbe.⁷

Például ha csak egy - zálogjoggal terhelt dolog - értékesítése történt, és a vételár 15 millió forint volt, akkor a felszámoló Cstv. 59. 0 (1) bekezdése szerint megállapítható díja 750 000 Ft. A Cstv. 49/D. § (2) bekezdése szerinti díjelőleg (3%+áfa) pedig nem lesz más, mint fedezet a felszámolói díjra.

Ha a regisztrációs díjak összege a fenti példában 200 000 Ft, akkor az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető felszámolói díj egyrészt $180\,000 / 1,27 = 141\,732$ Ft, másrészt a zálogjogos díjelőleg 450 000 Ft összegben, összesen 591 732 Ft.

⁶ A 39/2000. (IX.3.) IRM. Rendelet 1. § (4) bekezdése, miszerint a ténylegesen kifizethető díjat a Cstv. 49/D. §-a szerint már érvényesített díjjal csökkentett összegben kell megállapítani, jelen díjszámítási rendszerben helyesen úgy értelmezendő, hogy a felszámolót ténylegesen megillető díjból kell levonni a már kifizetett díjelőleget.

⁷ A Cstv. 60. § (4) bekezdése szerint a fedezet főszabályként a regisztrációs díj, ezt követően pedig az adós vagyona.

Az értékesítésből származó bevétel 4%-a 600 000 Ft, a nettó kifizethető díj ennél alacsonyabb, így az 59. § (3) és (4) bekezdése alapján a felszámoló 8 268 Ft + áfa, 10 500 Ft kiegészítésre jogosult.

Amennyiben a regisztrációs díjak összege pl. 300 000 Ft, úgy az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető felszámolói díj $300\,000 / 1,27 = 236\,220$ Ft és 450 000 Ft összesen 686 220 Ft, így a 4% feletti részt, azaz a 86 220 Ft-ot be kell fizetni a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala díjkiegészítési számlájára.⁸

A fentieket olvasva rögtön felmerülhet a kérdés, hogy ha a zálogjogos értékesítés bevétele a díjalap részét képezi, az utána számított díjelőleg pedig a díj részbeni fedezete, akkor hogyan lehetséges, hogy a Fővárosi Törvényszéknek egyszer a zálogjogos bevétel 2%-át, majd - ha az áfát nem tartalmazó, kifizethető díj meghaladja a teljes értékesítési bevétel 4%-át - a 4% feletti részt is át kell utalni?

A kérdés megválaszolásához meg kell vizsgálnunk, hogy mi a jogalkotó célja a Cstv. 49/D. § (2) bekezdés szerinti 2%-os vételárresszel. Ez az összeg, amely nem a díj vagy a díjelőleg része, az egyszerűsített felszámolás letéti számlára kerül, és ezen forrásból fogja a Gazdasági Hivatal kiegészíteni az egyszerűsített módon történő befejezéséknél a felszámoló ténylegesen kifizethető díját bruttó 190 500 Ft-ra a Cstv. 59. § (5) bekezdése szerint.

2009. szeptember 1. napján lépett hatályba a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi LI. törvény 33. §-ával módosított Cstv. 49/D. §-a, amelyhez fűzött indokolás szerint ezekben az ügyekben „a felszámolói díjból a 4%-ot meghaladó hányadot nem a díjkiegészítési számlára kell utalni, hanem az egyszerűsített felszámolási eljárásokban a felszámolók minimum díjazására kell fordítani. Ennek kimondását az indokolja, hogy a minimumdíjakra történő kiegészítések nem teljesíthetők a Cstv. 59. § (3) bekezdés szerinti díjkiegészítési számláról, azokat a központi költségvetés finanszírozza.”

⁸ A számlát nem a Gazdasági Hivatal, hanem a Magyar Államkincstár mint számlavezető vezeti, a Gazdasági Hivatal csak kezeli azt.

Vagyis a jogalkotó az egyszerűsített felszámolásban a díjkiegészítéshez szükséges forrást a zálogjogos értékesítésből származó bevételből teremti elő, de ez a forrásteremtés nem jelenti azt, hogy a felszámolási eljárás végén, az értékesítési (össz)bevétel 4%-át meghaladóan kifizethető díj 4% feletti részét ne kelljen az általános szabályok szerint befizetni a díjkiegészítési számlára.

A következő kérdés az lehet, hogy miért lenne célja a jogalkotónak a felszámolót ténylegesen megillető díj 4%-ra történő kiegészítése zálogjogos értékesítés esetén, hiszen ebben az esetben eleve nem 3%-ban, hanem 4%-ban állapította volna meg a díjelőleget. Itt érdemes kiemelni, hogy 2012. március 1. napja előtt a zálogjogos értékesítésből a felszámolót illető rész 4% volt, azonban a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, a cégnyilvánosságról, a bírósági végeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény, továbbá az ezekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVII. törvény 3%-ra csökkentette ezt az összeget. Az indoklás szerint a jogalkotó célja az volt, hogy a felszámolót az eddig 4% helyett 3% illesse meg, azaz a vételár 2%-át kelljen befizetnie a Fővárosi Gazdasági Hivatal azon számlájára, ahonnan az egyszerűsített felszámolásokban a felszámoló díjának kiegészítését kell kifizetni. A módosítás indoka, hogy rendkívüli módon megnőtt azoknak a fizetésektelenségi eljárásoknak a száma, amelyekben az adós vagyonihiányos, nincs elegendő fedezet a felszámolási költségekre.⁹

A jelenleg hatályos szabályozás az értékesítési bevétel 2%-át rendeli a Gazdasági Hivatala részére átutalni, azonban a díjelőleget meghagyta 3%-ban. Ennek oka lehet az is, hogy főszabályként a hitelezők által befizetett regisztrációs díjakból kell fedezni a felszámoló díját, a zálogjogos hitelező is köteles ezt megfizetni, és az áfát nem tartalmazó ténylegesen kifizethető díj számításánál, illetve a felszámolót ténylegesen megillető díj kifizetésénél indokolt, hogy a díj egy részének kifizetése a letéti számláról történjen.

⁹ Sajnos a jogszabály-szerkesztésbe ismét hiba csúszott, ugyanis a 2012. március 1. napját követően hatályos szabályozás szerint a felszámolót a nettó vételár 5%-ának megfelelő mértékű felszámolói díjból 3% illeti meg (megnövelve az általános forgalmi adó összegével), a fennmaradó összeget a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére juttatja el. $3\% \cdot 1,27 = 3,81\%$, vagyis a Gazdasági Hivatal 1,19%-nak megfelelő összegre volt jogosult a kívánt 2% helyett.

IV. A közbenső mérleget jóváhagyó végzésben megállapítható díjelőlegről

A Cstv. 50. § (6) bekezdése szerint a bíróság a közbenső mérleget jóváhagyó végzésben rendelkezik arról, hogy a közbenső mérleg elkészítéséig értékesített vagyontárgyakból és a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett, behajtott követelésekből - kivéve a 49/D. § (1) és (3) bekezdés szerinti értékesítések esetét - együttesen befolyt összeg 4%-át, de legalább 200 000 forintot, díjelőlegként a Gazdasági Hivatal által kezelt, elkülönített számlán lévő összegből a felszámoló részére utalják ki, ha a fenti összeg a számlán az adós hitelezőinek befizetéseiből rendelkezésre áll. Ha a fenti összeg az elkülönített számlán nem, ám az adós cég számláján rendelkezésre áll, a felszámolónak a díjat e számla terhére kell kiutalni. A felszámolónak kiutalt összeget meg kell növelni a kifizetendő összeggel arányos, az általános forgalmi adó megfizetéséhez szükséges összeggel.

A fenti rendelkezésből kiemelendő, hogy - a Cstv. 49/D. §-a szerinti 3%-hoz hasonlóan - a közbenső mérleg jóváhagyásakor a felszámoló részére utalandó összeget a jogalkotó díjelőlegként szabályozza. A zálogjogos értékesítés kapcsán szabályozott díjelőlegre vonatkozó megállapításaink itt is helytállóak, ha ez az összeg díjelőleg, akkor a díj - mégpedig a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti díj - részét képezi, mégpedig úgy, hogy a közbenső mérleg fordulónapjáig keletkezett értékesítési bevételt is figyelembe kell venni a felszámolási eljárás befejezésekor számítandó díjalapba, illetve a kifizetett díjelőleg - nettó összege - is az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díjat fogja növelni, magyarul ennek a fedezete lesz.

A díjelőleg összegének meghatározásakor jól tetten érhető a jogalkotó azon célja, hogy rendes befejezésnél a felszámolót ténylegesen megillető összeg pontosan a bevétel 4%-a legyen. Azt, hogy a díjelőleg kifizetésekor nem keletkezik a Gazdasági Hivatal részére befizetési kötelezettség pedig az indokolja, hogy csak az eljárás végén lehet az áfát nem tartalmazó, a díjra ténylegesen kifizethető összeget meghatározni, különösen, ha a regisztrációs díjak nem fedezik a 4%-ot, hiszen az adós pénzeszközét a felszámoló más, a Cstv. 57. § (1) bekezdés „a” pontja szerinti költségre is kifizetheti.

A közbenső mérleget jóváhagyó végzésben az adós pénzeszköze terhére megállapított díjelőleggel kapcsolatban a fentiekre tekintettel egy fontos probléma is felmerül. Amennyiben a felszámolási eljárás vége előtt felszámolói díjelőleget egyenlítünk ki az adós szabad pénzeszközéből, úgy előfordulhat, hogy az

eljárás folytatásához, a felszámolási költségek kiegyenlítéséhez már nem marad fedezet, a felszámolónak - akinek a bevétel 4%-át kitevő díját maga a jogalkotó véste kőbe - ugyanis mindegy, hogy díja az adós pénzeszközéből vagy a díjkiegészítésből kerül megfizetésre.¹⁰

A közbenső mérleget jóváhagyó végzésben szabályozott díjelőleg számításának alapjául szolgáló összeg közül a jogalkotó kiveszi a zálogjogos értékesítés bevételeit. Ez a díjszámítási rendszerünk szerint is helyes megoldás, ugyanis ott a jogalkotó külön 3%-ban határozza meg a díjelőleg mértékét. Viszont amennyiben azt az álláspontot fogadjuk el, hogy a Cstv. 49/D. §-a szerint 3% a Cstv. 59. § (1) bekezdésében szabályozottól elkülönült felszámolói díj, akkor előfordulhat, hogy a közbenső mérleget jóváhagyó végzésben pl.: 100 000 Ft-os egyéb, rendes értékesítési bevétel esetén (mely után a „külön” 5%-os díj 5 000 Ft lenne) a felszámoló a letéti számláról megkaphatja a 200 000 Ft-os díjelőleget, azonban ha az eljárás befejezésekor ezen kívül pl. csak 8 000 000 Ft-os zálogjogos bevétel lenne, úgy a 3%-os díj 320 000 Ft + áfa lenne, de a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti 5 000 Ft-nál többet kapott meg díjelőlegként, és a túlfizetés visszakövetelésének jogalapját a jogalkotó nem teremtette meg.

V. Díjszámítás konkrét példával zálogjogos és egyéb bevétel esetén

Vegyünk egy olyan rendes befejezést, ahol volt közbenső mérleget megelőző és követő egyéb és zálogjogos értékesítés is.

A közbenső mérlegig 8 000 000 Ft-os zálogjogos bevétel, 3 800 000 Ft-os egyéb bevétel, majd a közbenső mérleg fordulónapja után 1 500 000 Ft-os zálogjogos és 300 000 Ft-os egyéb bevétel keletkezett.

Az eljárás elején a letéti számla egyenlege 314 000 Ft volt.

A Cstv. 59. § (1) bekezdése szerint megállapítható 5%-os díj díjalapja a fenti bevételek együttes összege, azaz 13 600 000 Ft. A megállapítható díj 680 000 Ft. (Ez az összeg áfát nem tartalmaz!)

¹⁰ A hitelezőknek azonban számít, hogy a díj fennmaradó része a kielégítésükre fordítható szabad vagyonból vagy pedig a díjkiegészítési számláról kerül kifizetésre.

A közbenső mérleg fordulónapjáig a felszámoló az első zálogjogos értékesítés után felvett 240 000 Ft + áfa díjelőleget (3% + áfa) és a közbenső mérleget jóváhagyó végzésben a bíróság 200 000 Ft (+áfa) díjelőleg kifizetéséről rendelkezett a regisztrációs díjak terhére. Ezen díjelőleg kifizetése megtörtént.

A közbenső mérleg fordulónapja után a második zálogjogos értékesítés után a felszámoló felvett 45 000 Ft (+áfa) díjelőleget.

Az eljárás végén 60 000 Ft regisztrációs díj maradt a letéti számlán, az adós egyébként vagyontalan.

Első lépésként határozzuk meg a bevétel 4%-át, hiszen ezen összeghez fogjuk viszonyítani az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető összeget. A bevétel 4%-a 544 000 Ft, tehát ezt az összeget kell áfával növelten megkapnia a felszámolónak.

Az eljárás során már megkapott díjelőlegeket (áfa nélkül) és a regisztrációs díjak nettó (!) összegét összeadva (240 000 + 200 000 + 45 000 + 47 244=) 532 244 Ft-ot kapunk, mely alatta marad a teljes bevétel 4%-ának, így ezt ki kell egészíteni a Cstv. 59. § (3) és (4) bekezdése alapján.¹¹

VI. Egyszerűsített felszámolás

A Cstv. 59. § (1) bekezdésének korábban idézett rendelkezése szerint az egyszerűsített felszámolási eljárásban a felszámoló díja 300 000 forint, továbbá a felszámolás során eladott vagyontárgyak bevétele és a befolyt - a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett - követelések pénzbevétele együttes összegének 1%-a, ezen felül a 49/A. § (5) bekezdés, 49/B. § (7) bekezdés és a 49/D. § (2) bekezdésben szabályozott értékesítések esetén az ott meghatározott módon kiszámított összeg.

A fenti rendelkezés nyelvtani értelmezése szerint - ellenkező szabályozás hiányában - a zálogjogos értékesítésből származó bevétel is beleszámít az 1%-os díjrészlet díjalapjába, vagyis a pl.: 15 000 000 Ft árbevételű zálogjogos értékesítés után a díj egyrészt a fix, 300 000 Ft-os díjrészletből, másrészt a 150 000 Ft-os 1%-os díjrészletből, harmadrészt a Cstv. 49/D. § szerinti 450 000 Ft-os díjrészletből áll össze. A díj

11 11 756 Ft + áfával

fedezete részben a Cstv. 49. §-a alapján elkülönített 3% (+áfa) lesz, a fennmaradó összeg pedig a letéti számláról kerül majd kiutalásra.

Egyszerűsített felszámolásnál (és minden olyan befejezésnél, ahol a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti díj nem 5%-os mértékű) a befizetés a díjból (4%-os szabály) nem értelmezhető. Ezen kijelentés alátámasztására vizsgáljuk meg a Cstv. 2009. szeptember 1. napja előtt hatályos szabályozását.

59. § (1) A felszámoló díjának összege a felszámolás során az eladott vagyontárgyak árbevétele és a befolyt követelések pénzbevétele együttes összegének 5%-a, de legalább 100 000 Ft. Az adós felszámolás alatti tevékenysége esetén az ebből eredő árbevétel 2%-a vehető díjként figyelembe. A bíróság ettől különösen bonyolult ügyben eltérhet. Az egyszerűsített felszámolási eljárásban a felszámoló díja 300 000 Ft. Egyezség esetén a felszámoló díja az egyezség körébe vonható vagyon értékének (42. §) 5%-a, de legalább 100 000 forint. Az e bekezdésben meghatározott felszámolói díjak a díjat terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazzák.

A megállapítható díj az egyszerűsített befejezésnél fix összegű volt, míg a rendes befejezés, illetve az eljárás egyezséggel történő megszűnése esetén a bevétel 5%-ában került meghatározásra. A Cstv. 59. § (2), (3) és (4) bekezdései értelemszerűen nem alkalmazhatóak a 300 000 Ft meghatározott összegű díjnál, mivel a 4% feletti részt a megállapítható díjból kellene levonni.¹²

2009. szeptember 1. napja után a a díjkiegészítés és a díjból való befizetés szabályai érdemben nem változtak, azt nem igazította hozzá a jogalkotó a bevételarányos egyszerűsített felszámolói díjhoz. Így a hatályos szabályozás alapján előfordulhat olyan eset, amikor a 300 000 Ft-os fix díjrészlet, illetve az 1%-os és 3%-os díjrészlet együttesen meghaladják a bevétel 4%-át, a kifizethető összeg is meghaladja a 4%-ot, de a díjból nem kell a Cstv. 59. § (2) bekezdése alapján befizetést teljesíteni, azt teljes egészében megtarthatja a felszámoló.

¹² Ha végignézzük a Cstv. 59. § (1) bekezdésének változásait, megállapíthatjuk, hogy 2009. szeptember 1. előtt az egyszerűsített felszámolásban a felszámolónak tételes, meghatározott összegű díja volt, 1993. szeptember 1. napjával bezárólag 300 000 Ft, 1993. szeptember 2. és 1997. augusztus 5. között 500 000 Ft, 1997. augusztus 5. napjától 300 000 Ft. A 2/2000 PJE határozat elvi éllal mondta ki, hogy Egyszerűsített felszámolás esetében, amennyiben a hitelezők befizetéseiből, továbbá az adósnak a felszámolási eljárás körébe tartozó vagyonából a felszámolót megillető díj nem, vagy csak részben egyenlíthető ki, a díj kifizetése, illetve a különbözet kiegészítése a díjkiegészítési számla terhére nem rendelhető el.

Amíg a rendes befejezésnél az árbevétel 4%-ra kell kiegészíteni az ezt el nem érő, nettó, kifizethető felszámolói díjat, addig az egyszerűsítettnél a jogalkotó 190 500 Ft-ban maximálta a kiegészítését.

Vagyis, ha nem volt zálogjogos értékesítés, így a díj fedezetére szolgáló elkülönített pénzeszköz sem, akkor fedezet hiányában nem 4%-ra, csak a jogalkotó által meghatározott 190 500 Ft-ra kell kiegészíteni a felszámolót ténylegesen megillető díjat, és ezen kiegészítés nem a díjkiegészítési számláról, hanem az egyszerűsített felszámolás letéti számláról kerül kifizetésre.

A kiegészítésnél a lex specialis derogat generalis szabály szerint alkalmazandó a Cstv. 59. § (5) bekezdése a (3) és (4) bekezdés helyett.

VII. Határozati rendelkezés a díjról, a díjelőlegről

A közbenső mérleget jóváhagyó végzésben kell rendelkeznie a bíróságnak a felszámolót a Cstv. 50.§ (6) bekezdése szerinti díjelőlegről, és a Cstv. 60. § (1) bekezdése szerint dönt a felszámolási eljárás befejezéséről, egyben a felszámoló díjazásáról. A díjazás alatt a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti díj megállapítását, a felszámolót ténylegesen megillető díj kifizetéséről történő rendelkezést, illetve a 4%-os szabály alkalmazásával a 4% feletti rész befizetéséről történő rendelkezést és a díj 4%-ra (illetve egyszerűsített felszámolás során 190 500 Ft-ra) történő kiegészítését értjük.

Kérdésként merül fel, hogy a 2017. július 1. napjával hatályba lépett módosítás után a zálogjogos értékesítés után járó díjelőleget a felszámoló a bíróság végzése előtt felveheti-e (és így a végzés csak a díjelőlegnek az elkülönített pénzeszközből történő felvételét deklarálja), vagy azt a csak a közbenső mérleget jóváhagyó vagy az eljárást befejező végzés rendelkezése teszi számára lehetővé a 39/2009. (IX. 3.) IRM rendelet 1. § (3) bekezdése alapján.

1. Hogyan rendelkezzen a bíróság a díjelőlegről, illetve a díjról?

A Cstv. 50. § (6) szerinti díjelőlegnél a legegyszerűbb a helyzet, amennyiben volt értékesítési (vagy követelésbehajtásból származó bevétel), úgy ezen összeg 4%-át kapja meg a felszámoló díjelőlegként, de

minimum 200 000 Ft-ot. A díjelőleget áfával növetlen kell kiutalni a letéti számláról, illetve ha ez a forrás nem elegendő, akkor az adós (péNZ)vagyona terhére.

Pl.: 6 000 000 Ft-os (nem zálogjogos) értékesítésénél a rendelkező rész a következő lehet: A bíróság a felszámoló díjelőlegét 240 000 Ft + áfa összesen 304 800 Ft összegben állapítja meg, és elrendeli a Törvényszék Gazdasági Hivatal FD000001/2019. sz. letéti számlájáról ezen összegnek a felszámoló 12345678-00000000 számú számlájára történő kiutalását.

Itt szükséges megjegyezni, hogy a jogalkotó a díjelőleg mértékét nem véletlenül határozta meg 4%-ban, hiszen ez az az összeg, amelyet a felszámolónak mindenféleképpen meg kell kapni, így ha az eljárás végén a teljes megállapítható díj is kifizethető lenne, akkor sem keletkezik visszafizetési kötelezettsége a felszámolónak.

A Cstv. 49/D. §-a szerinti díjelőlegnél a rendelkező rész a következő lehet: A bíróság a felszámolónak a zálogjoggal terhelt vagyontárgyak értékesítése után járó díjelőlegét 180 000 Ft + áfa, összesen 228 600 Ft-ban állapítja meg, melyet a felszámoló az elkülönített pénzeszközből felvehet. A bíróság kötelezi a felszámolót, hogy fizessen meg az elkülönített pénzeszközből 120 000 Ft-ot a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által kezelt egyszerűsített felszámolás letéti számlára.

A Cstv. 59. §-a szerinti, záróvégzésben megállapítható díjról való rendelkezésnél kérdésként merül fel, hogy a rendelkező részben kell-e, érdemes-e feltüntetni a teljes díjszámítást (megállapítható díj, áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj, felszámolót ténylegesen megillető díj, 4%-os szabály szerinti számítás).

6 000 000 Ft-os zálogjogos és 3 000 000 Ft-os egyéb értékesítés esetén, amennyiben a regisztrációs díjak összege 680 000 Ft a rendelkező rész a következő lehet: A bíróság a felszámolót ténylegesen megillető díjat 360 000 Ft + áfa, összesen 457 200 Ft-ban állapítja meg. Kötelezi a felszámolót, hogy Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által kezelt díjkiegészítési számlára fizessen meg 90 000 Ft-ot, míg az egyszerűsített felszámolás letéti számlára fizessen meg 120 000 Ft-ot.

A rendelkező részhez alkalmazott számítást az indokolásban részletesen ki kell fejteni. A fenti példában a díjszámítással kapcsolatos indokolás a következő lehet: A felszámolási eljárás során a felszámoló a zálogjoggal terhelt vagyontárgyat 6 000 000 Ft-os vételárért, míg az egyéb vagyontárgyakat 3 000 000 Ft vételárért értékesítette. A Cstv. 49. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvényszék rendelkezett a zálogjogos értékesítés bevételeinek 2%-ának, 120 000 Ft-nak a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala által kezelt egyszerűsített felszámolási letéti számlára történő, valamint a Cstv. 59. § (2) bekezdése alapján rendelkezett az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj és a bevétel 4%-a különbözetének, 90 000 Ft-nak a díjkiegészítési számlára történő utalásáról.

2. A tevékenység folytatásából származó bevétel után számított díj, avagy mégis csak két díj van?

A Cstv. 59. § (1) bekezdése első két mondata nyelvtani értelmezéssel értelmezhető úgy is, hogy a jogalkotó a felszámoló megállapítható díját az eladott vagyontárgyak bevétele és a befolyt követelések pénzbevétele együttes összegének 5%-a, de minimum 300 000 Ft, és az adós felszámolás alatti tevékenységéből eredő bevétel 2%-a együttes összegeként szabályozza.

Vagyis, ha a felszámolás alatt pl.: bérbeadásból 500 000 Ft bevétele származott az adósnak, majd a bérbeadott ingatlant 5 000 000 Ft vételárért eladta, úgy a megállapítható díj egyrészt az értékesítési bevétel 5%-a, 250 000 Ft, de minimum 300 000 Ft, és a befolyt bérleti díj 2%-a, azaz 10 000 Ft, összesen 310 000 Ft lesz.

(Amennyiben úgy értelmezzük a Cstv. 59. § (1) bekezdését, hogy a megállapítható díj az értékesítési bevétel 5%-a és a tevékenység folytatásából származó bevétel 2%-a együttesen, de legalább 300 000 Ft, a matematikai műveletünk ellentétes a jogszabály szövegével, hiszen nem mindegy, hogy a díj 5% + 2%, de minimum 300 000 Ft, vagy 5%, ami minimum 300 000 Ft és 2%.)

Amennyiben mind értékesítésből, mind tevékenység folytatásából származott bevétel, a díjkiegészítési és a díjból való befizetési szabályoknál az alábbi, példával illusztrált probléma ütközik.

Tegyük fel, hogy a felszámolás során 2 000 000 Ft összegű tevékenység folytatásából származó bevétel és 10 000 000 Ft összegű értékesítési bevétel keletkezett.

A Cstv. 59. § (1) bekezdése szerint a megállapítható díj 2 000 000 Ft 2%-a, azaz 40 000 Ft, és a 10 000 000 Ft 55-a, azaz 500 000 Ft, együttesen 540 000 Ft.

A Cstv. 59. § (2) bekezdése szerint, ha az általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj a felszámolás során az eladott vagyontárgyak bevétele 4%-át meghaladja, a díjból a 4%-ot meghaladó részt, az adós felszámolás alatti tevékenysége esetén - ha az általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj az 1%-ot meghaladja - az 1%-ot meghaladó részt be kell fizetni a díjkiegészítési számlára.

Vizsgáljuk meg azt az esetet, amikor a letéti számla (a díj fedezete) egyenlege 600 000 Ft. Ebben az esetben az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj 472 441 Ft ($600\,000 / 1,27$). A felszámolót ténylegesen megillető díj 4% + 1% lesz, azaz nettó 420 000 Ft, és 52 441 Ft-ot kell utalni a díjkiegészítési számlára.

De mi a helyzet, ha a regisztrációs díjak összegéből nem lehet kifizetni a 4% + 1%-ot? Legyen a letéti számla egyenlege 500 000 Ft, így az áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj 393 701 Ft.

Fontos, hogy a jogalkotó a Cstv. 59. § (3) és (4) bekezdésében csak az értékesítési bevétel 4%-ára történő díjkiegészítést szabályozza, így amennyiben a felszámolási eljárás végén nem áll rendelkezésre annyi pénzeszköz, amelyből a tevékenység folytatása után járó díjrészletet ki lehetne fizetni, úgy ezen díjrészletre nincs fedezet, azt nem lehet kifizetni. Jelen esetben a rendelkezésre álló fedezetből még a 4%-os díj sem fizethető ki. Ha a nettó 393 701 Ft-ból (áfát nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díj) először a 4%-ot (400 000 Ft) szeretnénk kifizetni, úgy a felszámoló ezen összegre és 6 299 (+áfa) Ft díjkiegészítésre lenne jogosult, de nem kapna semmit a tevékenység folytatásából származó bevétel után. Ennek elkerülésére először azt kell megvizsgálni, hogy a 4% + 1% kifizetésére a rendelkezésre álló fedezet elegendő-e, és ha nem, akkor először az 1%-os díjat kell kifizetni, hiszen a 4% kifizetéséhez hiányzó rész a díjkiegészítési számláról megigényelhető.

(A Cstv. 59. § (2) bekezdés utolsó mondata szerinti rendelkezésnek, miszerint a díjkiegészítési számla javára befizetendő összeggel szemben beszámításnak nincs helye, két értelmezése lehetséges. Az egyik, hogy ha ugyanazon felszámoló két külön eljárásban egyrészt kiegészítésre jogosult, másrészt befizetésre kötelezett, nem alkalmazhat beszámítást. Másrészt értelmezhető úgy is, ha ugyanazon felszámolási eljárásban, a fenti példánál maradva a 393 701 Ft-ból teljesen kifizethető a 2%, vagyis a 40 000 Ft, abból 20 000 Ft a díjkiegészítési számlára befizetendő, a fennmaradó összeget¹³ pedig 46 299 Ft-tal ki kellene egészíteni a díjkiegészítési számláról, viszont a beszámítást tiltó szabály miatt mind a befizetést, mind a kiegészítést teljes összegben teljesíteni kellene.)

Vagyis a nettó 393 701 Ft-ból először az 1%-ot (20 000 Ft) kell kifizetni, majd a fennmaradó 373 701 Ft-ot kell kiegészíteni 26 299 Ft kiegészítésével 4%-ra. (Ha a beszámítást tiltó szabályt úgy értelmezzük, hogy az külön felszámolásokban megállapított be- és kifizetésekre vonatkozik.)

Ha a letéti számlán 10 000 Ft található, mely nem elegendő még az 1% kifizetéséhez sem, úgy a rendelkezésre álló pénzeszközből (nettó 7 874 Ft) először az 1%-os díjat kell - részben - kifizetni, majd a díjkiegészítési számláról lehet megigényelni a 4%-nak megfelelő 400 000 Ft-ot (+ áfát). Ebben az esetben a felszámolót ténylegesen megillető díj kevesebb lesz, mint a 4% + 1%, mivel az 1%-os díjrészlet kiegészítése nem kérhető.

VIII. A díjszámítási rendszer kapcsán felmerülő kérdések

A jogalkotó miért nem szabályozza az egyszerűsített felszámolás díjából, és a csődeljárást követő felszámolás díjából történő befizetést? Ez utóbbi kérdés azért is merül fel, mert a Cstv. 50. § (6) bekezdésének azon tagmondatában, miszerint ha a felszámolási eljárást a csődeljárás megszüntetésével egyidejűleg rendelték el, akkor a díjelőleg 2%, látszik az a jogalkotói szándék, hogy ebből a díjből is befizetést kellene teljesíteni.¹⁴

¹³ 393 701 - 20 000 - 20 000 = 353 701

¹⁴ Hiszen pont 1%-kal kevesebb a Cstv. 59. § (1) bekezdése szerinti díjnál.

Mi történik, ha a csődjelzést követő felszámolási eljárásban a ténylegesen kifizethető díj összege nem éri el a bevétel 3%-át (esetleg 2% vagy 4%-át)? A jogalkotó mely összegre kívánja kiegészíteni ez esetben a felszámolót ténylegesen megillető díjat.

IX. Összegzés

A hatályos díjszámítási rendszer csak egy felszámolói díjat szabályoz, melynek kiegészítését, a díjból való befizetést a Cstv. 59. § (2)-(5) bekezdései tartalmazzák. A díjszámítási rendszerben meg kell különböztetnünk a felszámoló részére megállapítható, a részére kifizethető (áfát nem tartalmazó) és a felszámolót ténylegesen megillető díjat.

A felszámoló díjának számítása nehézkes, a jogszabályi környezet, toldozott-foldozott, a fentiek miatt a gyakorlat nem egységes. Megérett az idő egy új felszámolási törvényre, és ennek keretében (de ennek hiányában is) a díjszámítás leegyszerűsítésére.

Jogszabályok jegyzéke

- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.)
- Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez
- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, a cégnyilvánosságról, a bírósági végeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény, továbbá az ezekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVII. törvény
- A felszámolót a zálogtárgy értékesítéséből, továbbá a követelésen alapuló zálogjog esetén a követelés behajtásából származó bevételből megillető díj elszámolásának szabályairól szóló 39/2009. (IX. 3.) IRM